

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 22.01.2016
Vår ref.: 201402567-23
Arkiv: 617
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Kristin Evjen / Kjetil Greiner Solberg

Statnett SF, Balsfjord, Storfjord, Kåfjord og Nordreisa kommuner, Troms fylke - godkjenning av miljø-, transport- og anleggsplan for 420 kV Balsfjord - Skaidi, strekningen Balsfjord - Reisadalen

Norges vassdrag- og energidirektorat viser til Deres brev datert 5.11.2015 vedlagt miljø-, transport- og anleggsplan for 420 kV Balsfjord – Skaidi på strekningen Balsfjord – Reisadalen.

Saken er behandlet med hjemmel i vilkårene for miljø-, transport- og anleggsplan gitt i konsesjon 30.6.2015, post 10.

Bakgrunn

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga den 2. mai 2012 Statnett SF konsesjon til bygging av ny 420 kV sentralnettsledning Balsfjord - Hammerfest. Konsesjonen ble påklaget og klagebehandlet av Olje- og energidepartementet (OED) som avgjorde klagesaken og ga ny konsesjon til prosjektet 30. april.2015. Endelig anleggskonsesjon, som omfattet endringer og tilleggsvilkår fastsatt i OEDs konsesjon, ble gitt av NVE 30.6.2015.

I henhold til konsesjonen skal det utarbeides en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. Det er gitt nærmere retningslinjer for hva en slik plan skal inneholde. I Statnetts oversendelse av 5. november 2015 er vedlagt MTA for følgende delstrekninger: Balsfjord - Reisadalen, Reisadalen – Skillemoen og Skillemoen – Skaidi. De tre planene har vært på begrenset høring til berørte kommuner, reinbeitedistrikt, Sametinget, Fylkesmannen i Troms, Fylkesmannen i Finnmark, Troms fylkeskommune og Finnmark fylkeskommune. NVE foretok en overordnet befarings av hele strekningen mellom Balsfjord og Skaidi 18. september 2015. Den 10. – 12. november gjennomførte NVE samrådsmøter med kommunene der også Statnett var til stede.

Det vil bli utarbeidet egen MTA for hver av transformatorstasjonene Skillemoen og Skaidi. Denne godkjenningen omfatter strekningen Balsfjord – Reisadalen.

Vedtak

Med hjemmel i konsesjonen datert 30. juni 2015, post 10, godkjenner NVE fremlagte miljø-, transport- og anleggsplan for bygging av 420 kV Balsfjord – Reisadalen i kommunene Balsfjord, Storfjord, Kåfjord og Nordreisa.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvieien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Vårt vedtak forutsetter at de fremlagte planer for miljø og transport ikke går ut over vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen. Vi gjør oppmerksom på at tiltakshaver må sørge for å skaffe seg nødvendige privatrettslige rettigheter før anleggsarbeidene starter.

Vilkår

- Lavtvoksende vegetasjon skal i størst mulig grad settes igjen ved rydding av traséen.
- Dersom det på grunn av erosjon er viktig å etablere et vegetasjonsdekke raskt, skal kun godkjente frøblandinger benyttes. Naturlig revegetering skal ellers være hovedprinsippet for istandsetting av terrenginngrep.
- Ved mastepunkt M122 i Signaldalen og videre nedover lia skal vegetasjon som ikke kommer i konflikt med sikkerhetshøyden settes igjen, og det skal strekkes over stående skog der dette er mulig.
- Baseplass 49 må flyttes til den andre siden av ledningstraséen for å fjerne den fra til Javreoavit naturreservat. NVE orienteres om endringene med oppdaterte planer.
- Statnett må vurdere flytting av B51b, B53 og B54 på grunn av flomfare. NVE orienteres om endringene med oppdaterte planer.
- Statnett må vurdere om baseplass B50b skal flyttes slik at den i etterkant kan benyttes som parkeringsplass. NVE orienteres om endringene med oppdaterte planer.
- NVE skal orienteres om når anleggsarbeidet starter, ved viktige og/eller kritiske faser ved byggearbeidet og når anlegget blir satt i drift.
- Det kan fra NVEs miljøtilsyn bli stilt krav om ytterligere detaljering og krav til dokumentasjon for deler av anlegget.
- Når anlegget er ferdig bygget, skal kommunen få tilsendt kartdata i egnet kartformat med alle fysiske anlegg slik at kartdata på enkel måte kan gjøres tilgjengelig.

Planen skal ikke fravikes uten godkjenning fra NVE.

Merknader til planen

Gjennom den begrensede høringen på høring av MTA Balsfjord – Skaidi er det kommet inn høringsuttalelser fra Alta kommune, Kåfjord kommune, Sametinget, Fylkesmannen i Finnmark, Fylkesmannen i Troms, Troms fylkeskommune, Øytun folkehøgskole, Alta trekkhundklubb. Advokatfirma Dalan begjærte utsatt høringsfrist, og ny frist ble satt til 5.1.2015. Søknad om ytterligere forlengelse av fristen til 12.1.16 for reinbeitedistrikt 22 Fiettar ble avslått av NVE i brev 7.1.2016. I tillegg kom det innspill til planene i møtene med de berørte kommunene. Her nevnes og oppsummeres kun de høringsinnspillene og kommentarene som er relevante for den aktuelle strekningen.

NVEs vurdering

MTA skal beskrive hvordan anlegget skal bygges og driftes for å ivareta miljø, landskap og omgivelser på best mulig måte. NVE mener dette er gjort på en god måte. Et så stort prosjekt berører mange, og mange vil, spesielt i byggeperioden, påføres ulemper i varierende grad. Siden 2007 har Statnett gjennomført en rekke møter med myndighetene, reindriftsnæringen og grunneierne på strekningen for å informere om prosjektet og planlegge anleggsgjennomføringen. Planen beskriver dialogen med de ulike partene i denne perioden. MTA er utarbeidet på bakgrunn av den informasjonen som er fremkommet gjennom disse årene.

Noen tema behandles på en overordnet måte i MTA. For terrenginngrep og istandsetting angis prinsippene for hvordan arbeidet skal utføres i Statnetts *Håndbok i terrengbehandling*. Basert på erfaring fra andre prosjekter vurderer NVE at dette er en hensiktsmessig håndtering av temaet i et såpass stort

prosjekt, samtidig som det gir et handlingsrom for tilpasninger underveis. Samtlige endringer skal avklares med NVE, og NVE vil føre jevnlig tilsyn med byggingen.

Statnett har i forbindelse med dette prosjektet utviklet en type mastefundament som muliggjør bygging på vinteren. Vintertransport er skånsomt for terrenget ved at man i stor grad unngår nye terrengspor. Det kan synes som terrenginngrepene ved det enkelte mastepunktet kan bli noe mer omfattende enn ved bruk av tradisjonelle betongfundamenter. I tråd med MTA skal det jobbes for å minimere terrenginngrepene. Fordelene anses likevel langt å overstige ulempene ved at det kan bygges gjennom vinteren, som er lang i disse områdene.

Det er utarbeidet en skogryddingsplanen for hele traséen. NVE mener at det virke som ikke vil komme i konflikt med sikkerhetshøyden i løpet av ryddeintervallene i størst mulig grad skal stå igjen. I dette prosjektet finns det mange områder med lavtvoksende vegetasjon, og der skal all vegetasjon som ikke må fjernes av andre årsaker spares. Begrenset skogrydding har svært god effekt når det gjelder å dempe det visuelle inntrykket av ledninger, og NVE antar at spart vegetasjon i traséen også kan ha en viss effekt enkelte steder ved snøskred ved at vegetasjonen bidrar til å bremse eller holde tilbake snømasser.

Vurdering av hensynet til samisk tamreindrift

Strekningen Balsfjord – Reisadalen berører følgende reinbeitedistrikt:

19/32 Lakselv/Lyngsdal, 24 Helligskogen, 27 Mauken, 36 Cohkolat ja Biertavárri, 37 Skarfavaggi, 39 Arnøy/Kågen og den svenske samebyen Könkämä som har sommerbeite på norsk side av grensen.

Statnett viser i MTA til en langvarig prosess mot reindriftsnæringen. I detaljplanfasen, etter endelig konsesjon er gitt, dreier det seg om å komme frem til akseptable løsninger som i minst mulig grad begrenser virksomheten for næringen. MTA angir en rekke restriksjoner og tiltak basert på informasjon som er kommet frem om reindriftens bruk av områdene der ledningen skal bygges. For strekningen Balsfjord transformatorstasjon - Reisadalen er det på godkjenningstidspunktet inngått avtale med reinbeitedistrikt 36 – Cohkolat og Könkämä samelandsby. For de øvrige vil NVE oppfordre tiltakshaver og reindriftsnæringen til fortsatt dialog om løsninger som ivaretar reindriftens bruk av arealene, samtidig som det muliggjør en gjennomføring av prosjektet. Høringsuttalelse fra reinbeitedistrikt 37 Skarfavaggi omtales nedenfor.

Det er satt vilkår i konsesjonen om før- og etterundersøkelser av reinens habitatbruk for å bedre kunnskapsgrunnlaget om konsekvenser for tamrein av kraftledninger på 420 kV spenningsnivå. Fylkesmannen i Troms, Fylkesmannen i Finnmark og Statnett har i møte avklart opplegget for før- og etterundersøkelsene. I samråd med aktuelle reinbeitedistrikter vil det bli montert GPS-sendere på et representativt utvalg reinsdyr fra tre distrikter. Resultatet av undersøkelsene skal legges frem for NVE.

Vurdering av høringsinnspill

Sametinget

Sametinget viser til at undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens §§ 9 og 10 ikke er oppfylt for alle de planlagte transportveiene i prosjektet, og at undersøkelsene vil ferdigstilles i løpet av barmarksesongen 2016.

NVE ber i sitt veiledningsmateriell om at kulturminneundersøkelsene skal være avklart med kulturminnemyndighetene før oversendelsen av MTA. Det er ikke et krav at samtlige undersøkelser skal være ferdigstilt før anleggsstart, men tiltakshaver skal i samarbeid med kulturminnemyndigheten være

enige om et opplegg som sikrer at kulturminner som ikke er frigitt ikke går tapt i forbindelse med anleggsarbeidet.

NVE minner om at arbeider ikke kan igangsettes før undersøkelsesplikten er oppfylt. Endringer av MTA som følge av kulturminner skal godkjennes av NVE.

Storfjord kommune

Kommunen uttrykker misnøye med skogryddingsplanen som viser mer omfattende rydding enn man ble forespeilet, og mener traséryddingen er det største miljøinngrepet i prosjektet. Mast M 122 i Signaldalen nevnes spesielt. Mastepunktet er eksponert for innsyn, og totalrydding på toppen og videre nedover lia vil være svært synlig. Kommunen ber Statnett om å kvalitetssikre skogryddingen slik at det tas så lite som mulig av skog i traséen, at det føres en dialog om ryddingen og at den varsles.

NVE setter vilkår om at mest mulig av den lavtvoksende vegetasjonen settes igjen på hele strekningen. Dette vil bidra til å dempe det visuelle inntrykket av ledningen. NVE sier seg også enig i at M 122 vil bli synlig, og at synligheten øker dersom all vegetasjon fjernes. Det ble i møtet 10. november diskutert muligheten for å øke mastehøyden for dermed å kunne strekke linene over stående skog. I så fall opplyser Statnett at høyden må økes betraktelig, noe som NVE mener vil øke synligheten ytterligere. Det settes i stedet vilkår om å bevare mest mulig vegetasjon ved mastepunktet og videre nedover lia, noe som forutsetter hyppigere ryddeintervaller i driftsfasen.

Kåfjord kommune

Kommunen gjør oppmerksom på uavklarte eiendomsforhold på østsiden av Kåfjorddalen. De ber Statnett å vedlikeholde og utbedre eventuelle skader etter anleggsarbeidene på veien innerst i Kåfjorddalen. Denne er viktig for vandreturismen til nasjonalparken. Avslutningsvis uttrykker kommunen stor frustrasjon over alle ledningene i området og ber om at det ryddes opp.

NVE viser til at Statnett har fått tillatelse av OED til å benytte allmannastevning for de stedene grunneier ikke er kjent. Områdene i Kåfjorddalen omfattes av allmannastevningen. Statnett skriver innsendt MTA også at eventuelle skader på eksisterende veier på grunn av transportaktiviteter vil utbedres umiddelbart og dokumenteres. Dette vil bli fulgt opp av NVE.

Kåfjord kommune bemerker at de ønsker en opprydding av ledningsnettets innerst i dalen. Dette nettet er i hovedsak bygget med hjemmel i områdekonsesjon og eies av Troms Kraft Nett. NVE bemerker at en eventuell opprydding i dette nettet må skje gjennom dialog mellom Statnett og Troms Kraft Nett, og ikke kan pålegges i hjemmel av anleggskonsesjon til Statnett.

Nordreisa kommune

Nordreisa kommune bemerker at baseplass B49 ønskes flyttet noe lenger vekk fra grensen til Javreoaivit naturreservat. Kommunen ønsker videre at baseplass B50b flyttes til motsatt side av veien, da den er ønsket som parkeringsplass etter at anleggsperioden er over. Det opplyses at baseplass B51b benyttes til elvebåter, og at både denne og B53 er flomutsatte.

NVE mener Statnett bør se på alternative plasseringer av B49 og B50b da det ikke har fremkommet forhold av betydning mot å flytte baseplassene. For de flomutsatte områdene ble det på møtet den 11. november enighet om å se på plasseringene på nytt.

Troms fylkeskommune

Høringsuttalelsen viser til en rekke kulturminner der fylkeskommunen ber om at det tas ekstra hensyn eller legges inn ulike restriksjoner. Det er utarbeidet en tabell som bes tatt inn i hogst- og ryddeplanens kapittel 2.1 og en annen tabell for inntakelse i MTA. Begge tabeller angir ekstra hensyn ved enkelte av

kulturminnene på strekningen. Det bes videre om at alle kulturminner i og ved vei- og ledningstrasé merkes gjennom hele anleggsperioden, at områder med kulturminner ryddes for hogstavfall umiddelbart etter hogst og at de omtalte kulturminnene skal fremgå av plan for vedlikeholdsrydding. Avslutningsvis gjøres det oppmerksom på området mellom Kittdalen og Skibotndalen er i en fredningsprosess på grunn av den krigshistoriske betydningen i internasjonal sammenheng, og det henstilles om å utvise særlig aktsomhet i hele dette området.

Det vises til kravene i kapittel 3.11 i MTA om å utvise forsiktighet i områder med kulturminner og kulturmiljøer, og om merking av kulturminner i eller nær trasé og transportveier. Kravene i MTA er generelle og tar ingen spesifikke hensyn til det enkelte kulturminnet/kulturmiljøet. NVE er enig i at det for enkelte av kulturminnene bør tas spesielle hensyn basert på status, beliggenhet og lokale forhold. Ansvaret for at kulturminner ikke skades under anleggsarbeidet ligger hos tiltakshaver. Kulturminner og andre restriksjoner er ikke avmerket i kartene til skogryddingsplanen, og det er derfor viktig at kravene i MTA kommuniseres videre til utførende skogsentreprenør. NVE mener tabellene fra kulturmynnemyndighetene er et godt verktøy for å unngå skade på kulturminner, og ber om at de tas inn i de respektive planene. NVE vil samtidig peke på viktigheten av at merkingen i terrenget er av et slag som tåler vær og vind og er synlig gjennom hele anleggsperioden.

Fylkesmannen i Troms

Ber om at det legges opp til en tett kommunikasjon med reindrifta, da den praktiske kunnskapen om drift og påvirkning fra anleggsarbeidet ligger hos det enkelte distrikt. De uttrykker videre at de er fornøyde med at Statnett har en egen reindriftskoordinator som følger opp anleggsarbeidet, og at restriksjonsperiodene er fleksible.

NVE slutter seg til uttalelsen, og viser til punktet *Vurdering av forholdet til samisk tamreindrift* over, der det oppfordres til fortsatt tett dialog med reindriftsutøverne.

Reinbeitedistrikt 37 Skarfavaggi

På bakgrunn av møter mellom Statnett og reindriften i desember 2016 sendte Statnett reviderte restriksjoner for reinbeitedistrikt 37 Skarfavaggi til NVE 28.12.15. De reviderte restriksjonene innebærer at det ikke skal være anleggsaktivitet uten avtale med reinbeitedistriktet 25.4 - 25.6, 10.7 – 20.7 og 10.9 – 1.10.

Reinbeitedistriktet er representert av Dalan advokatfirma som kom med en høringsuttalelse 5.1.2016 på vegne av distriktet. Her ble det fremsatt 11 punkter som distriktet mener er nødvendige som ytterligere avbøtende tiltak i tillegg til Statnetts reviderte forslag til restriksjonsperioder. Punktene innbefatter oppgradering av et gjerde, 2 nye gjerder på 5 km hver, 2 fangarmer/beitehager, tilleggsforing, 2 mobile gjeterbrakker, 1 gjeterhytte, støtte til reinsamling med helikopter og dekning av kostnader for å redusere antallet dyr i anleggsperioden samt bygge opp flokken etter endt anleggsperiode. NVE mottok 15.1.2015 et tilleggs punkt på de avbøtende tiltakene om at de skal festes e-bjeller (GPS-merking) på reinen.

Som nevnt ovenfor er det et krav i konsesjonsvilkårene at det skal være for- og etterundersøkelser med GPS merking av reinen. Utførelsen av dette skjer i samarbeid mellom Fylkesmannen i Troms, Fylkesmannen i Finnmark og Statnett. I samråd med aktuelle reinbeitedistrikter vil det bli montert GPS-sendere på et representativt utvalg reinsdyr fra tre distrikter.

Statnett kommenterer høringsuttalelsene i brev 12.1.2016 og viser til møte mellom Statnett og distriktet 8. desember i Kautokeino. Statnett mener de reviderte og mer omfattende restriksjonsperiodene vil være

tilstrekkelig for å avbøte de ulempene anleggsdriften medfører. Restriksjonsperiodene er satt opp for å ivare hensynet til flytting, kalving, reinmerking og distriktets arbeid på høsten med uttak av rein til slakting og høstflytting.

NVE mener at det i møtene mellom Statnett og reindriften er kommet frem et godt grunnlag for å kunne avgjøre avbøtende tiltak for å avhjelpe ulempene for reindriften i anleggsfasen.

NVE kan ikke se ikke at anleggsdriften utløser behov for de 11 avbøtende tiltakene reinbeitedistriktet krever. NVE vil ikke pålegge Statnett avbøtende tiltak utover de fremlagte restriksjonsperiodene.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 - 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. På den måten skal forvaltningen i sine vedtak redegjøre for å synliggjøre kunnskapen om og virkningene et tiltak vil få for naturmangfold, og hvordan den har kommet fram til resultatet i den konkrete saken.

Saken har nylig vært opplyst gjennom konsesjonsbehandling og i denne prosessen har naturmangfoldloven kapittel II blitt vurdert. Den innsendte planen er innenfor de rammene som er vurdert i konsesjonen. NVE har derfor ikke foretatt nye vurderinger av tiltaket som helhet etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 og viser til vurderingene som er gjort i konsesjonsprosessen.

Etter en gjennomgang av linjetraséen i karttjenesten «*Naturbase*» er det ikke kommet nye hensynspunkter som krever at planene endres.

Den innsendte planen konkretiserer hvordan anleggene skal bygges. Gjennom detaljplanlegging skal det tas utgangspunkt i lokalisering og driftsmetoder som gir de beste samfunnsmessige resultater, jf. naturmangfoldloven § 12. NVE vurderer at planen oppfyller disse kravene.

Etter at vurderinger av § 8-12 er foretatt mener NVE at også § 4 om forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer og § 5 som omhandler forvaltningsmål for arter er oppnådd.

Annet

For anlegg for overføring eller omforming av elektrisk energi som har konsesjon etter energiloven, gjelder ikke plan- og bygningsloven (pbl) med unntak av kapittel 2 og 14. Det betyr at det for gjeldende anlegg verken er nødvendig med dispensasjon fra gjeldende kommunale arealplaner eller kommunal byggesaksbehandling, jf pbl §1-3.

NVE minner om at anlegget er underlagt forskrift om forebyggende sikkerhet og beredskap i energiforsyningen (FOR-2012-12-07-1157). NVE har ikke vurdert om tiltaket tilfredsstillende for forskriftens krav.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
Avdelingsdirektør

Øyvind Leirset
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Arnøy-Kågen / Ardni ja Gavvir reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 39, Vest-Finnmark
Balsfjord kommune
Cohkolat ja Biertavarri (Cåkolat) reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 36, Vest-Finnmark
Dalan Advokatfirma DA
Fylkesmannen i Troms
Helligskogen / Nuortanjarga reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 24, Troms
Konkama / Könkämä sameby - Tamok / Rosta reinbeitedistrikt
Kåfjord kommune - Gáivuona S
Lakselvdal / Lahku og Vuovaggi / Lyngsdal reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 19/32 T, Vest-Finnmark
Mauken / Meavki og Tromsdalen / Stuoranjarga reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 27 og 17/18, Troms
Nordreisa kommune
Samediggi/Sametinget
Statnett SF v/Kjetil Sandem
Storfjord kommune
Troms fylkeskommune